

The Mediating Role of Mental Toughness on the Relationship between Strength-based Parenting with Psychological Resilience among University Students

Mohammad Ardeshir Larijani¹, Omid Shokri^{2*}, Massoud Sharifi³

¹M.A. in Educational Psychology Shahid Beheshti University, Tehran, Iran

²Assistant Professor, Department of Psychology, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran

³Assistant Professor, Department of Educational and Developmental Psychology, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran

Article History	ABSTRACT
<p>Received: 2023/01/29 Revised: 2023/05/03 Accepted: 2023/05/15 Available online: 2023/05/15</p> <p>Article Type: Research Article</p> <p>Keywords: Strength-based parenting, mental toughness, psychological resilience, positive parenting</p> <p>Corresponding Author*: Omid Shokri, PhD Assistant Professor, Department of Psychology, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran Postal code: .1983969411</p> <p>ORCID: 000-0002-5795-1638</p> <p>E-mail: oshokri@yahoo.com</p> <p>Dor: http://dorl.net/dor/20.1001.1.20081243.1402.16.2.8.6</p>	<p>The present correlational study examined the mediating effect of mental toughness on the relationship between strength-based parenting and psychological resilience among male and female university students. The statistical population of this research included undergraduate students of Mazandaran University in the 2021 - 22 academic year. The statistical sample also included 313 students who were selected by available sampling method and responded to the Strength-based Parenting Scale (Jach, Sun, Loton, Chin & Waters, 2018), the Mental Toughness Questionnaire-Revised (McGeown, St Clair-Thompson & Clough, 2016). Structural equation modeling was used to assess the proposed model among male and female students. Results indicated that for students, the partially mediated model of mental toughness on the relationship between strength-based parenting and psychological resilience showed a good fit. Furthermore, all of the regression weights in the hypothesized model were statistically significant and model' predictors accounted for 21% of the variance for psychological resilience. In sum, consistent with the bio-ecological human development model, the explanative role and power of the strength-based parenting context in increasing adolescents' psychological capital is reiterated in the present research.</p>
<p>Citation: Larijani, MA., shokri, o., sharifi, m. (1400/2022). The Mediating Role of Mental Toughness on the Relationship between Strength-based Parenting with Psychological Resilience among University Students, 16 (2). 103-116. Dor: http://dorl.net/dor/20.1001.1.20081243.1402.16.2.8.6</p>	

نقش واسطه‌ای پرتاقتی روانی در رابطه بین والدگری توانمندساز با تاب‌آوری روان‌شناختی در دانشجویان

محمد اردشیر لاریجانی^۱، امید شکری^{۲*}، مسعود شریفی^۳

^۱ کارشناس ارشد روان‌شناسی دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران
^۲ استادیار گروه روان‌شناسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران
^۳ استادیار گروه روان‌شناسی تربیتی و تحولی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

اطلاعات مقاله

چکیده

دریافت: ۱۴۰۱/۱۱/۰۹

اصلاح نهایی: ۱۴۰۲/۰۲/۱۳

پذیرش: ۱۴۰۲/۰۲/۲۵

انتشار آنلاین: ۱۴۰۲/۰۲/۲۵

نوع مقاله: مقاله پژوهشی

کلیدواژه‌ها: والدگری توانمندساز، پرتاقتی روانی، تاب‌آوری روان‌شناختی، والدگری مثبت

نویسنده مسئول: امید شکری، دکتری روان‌شناسی، استادیار گروه روان‌شناسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

کد پستی: ۱۹۸۳۹۶۹۴۱۱

ارکید: ۱۶۲۸-۵۷۹۵-۰۰۰۲-۰۰۰۰-۰۰۰۰

پست الکترونیکی:

oshokri@yahoo.com

پژوهش حاضر با هدف آزمون نقش واسطه‌ای پرتاقتی روانی در رابطه‌ی والدگری توانمندساز و تاب‌آوری روان‌شناختی در دانشجویان دختر و پسر انجام شد. این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه‌ی آماری پژوهش شامل دانشجویان کارشناسی دانشگاه مازندران در سال تحصیلی ۱۴۰۱ بودند. نمونه‌ی آماری نیز شامل ۳۱۳ دانشجو بودند که با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و به مقیاس والدگری توانمندساز (جک، سان، لاتن، چین و واترز، ۲۰۱۶)، نسخه‌ی کوتاه پرسشنامه‌ی پرتاقتی روانی (مک‌گیوئن، استیکلایر - تامپسون و کلاگ، ۲۰۱۶) و مقیاس تاب‌آوری کانر - دیویدسون (کانر و دیویدسون، ۲۰۰۳)، پاسخ دادند. در این پژوهش، به‌منظور آزمون روابط ساختاری در مدل مفروض، از روش آماری مدل‌یابی معادله‌ی ساختاری استفاده شد. نتایج نشان داد که در نمونه‌ی دانشجویان، مدل مفروض واسطه‌مندی نسبی پرتاقتی روانی در رابطه‌ی بین والدگری توانمندساز و تاب‌آوری روان‌شناختی با داده‌ها برازش مطلوبی داشت. همچنین، نتایج نشان داد که در مدل مفروض، تمامی وزن‌های رگرسیونی از لحاظ آماری معنادار بودند و در این مدل ۲۱ درصد از پراکندگی نمرات تاب‌آوری روان‌شناختی از طریق متغیرهای مکنون والدگری توانمندساز و پرتاقتی روانی، تبیین شد. در مجموع، نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بافت والدگری توانمندساز در تجهیز ذخایر مقابله‌ای و سرمایه روان‌شناختی نوجوانان، مؤثر است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 رتال جامع علوم انسانی

مقدمه

واترز (۲۰۱۵ الف) با تأسی از آموزه‌های مفهومی جنبش روان‌شناسی مثبت، والدگری توانمندساز^{۲۹۴} را معرفی می‌کند. والدگری توانمندساز به‌مثابه یک شیوه‌ی والدگری، بر شناسایی و پرورش ویژگی‌های مثبت، فرایندهای مثبت و کیفیات مثبت در کودکان و نوجوانان، متمرکز است (واترز، ۲۰۱۵ ب). به‌طور ویژه، والدین توانمندساز اغلب آن‌چه را که کودک و نوجوان قادرند به‌خوبی انجام دهند را شناسایی کرده و آن‌ها را تشویق می‌کنند تا از توانمندی‌های خود استفاده کنند (واترز و سان^{۲۹۵}، ۲۰۱۶). نتایج مطالعات معطوف بر والدگری توانمندساز، عاملی مراقبتی/محافظتی^{۲۹۶} است که با اضطراب، افسردگی، استرس و هیجانات منفی، رابطه‌ی معکوسی نشان می‌دهد (واترز، لاتان و جک^{۲۹۷}، ۲۰۱۹؛ واترز، آلن^{۲۹۸} و ارسلان، ۲۰۲۱). دوم، والدگری توانمندساز، عاملی افزایشی^{۲۹۹} است که با رضامندی از زندگی، اعتماد به نفس، بهزیستی ذهنی، انگیزش پیشرفت، مشغولیت تحصیلی، هیجانات مثبت و پیشرفت تحصیلی، رابطه‌ی مثبتی نشان می‌دهد (ارسلان، آلن و واترز، ۲۰۲۲؛ ارسلان، بورکی و ماجرکاوآ آبرتوا^{۳۰۰}، ۲۰۲۲). نتایج مطالعه‌ی اُیبرنی، تامپسون، فریدمن و لاملی^{۳۰۱} (۲۰۲۲) از نقش تعیین‌کننده و تکمیلی مشارکت‌مندی والدینی در توسعه‌ی مداخلات چندساختی مدرسه‌محور با هدف بسط نیرومندی‌های منشی^{۳۰۲} در یادگیرندگان به‌طور تجربی حمایت کرد. اُیبرنی و همکاران (۲۰۲۲) و لاوی^{۳۰۳} (۲۰۱۹) مشارکت‌مندی والدین در تلاش‌های مدرسه‌محور و معطوف بر ارتقای نیرومندی‌های منشی^{۳۰۴} در یادگیرندگان سبب می‌شود تا کودکان و نوجوانان بتوانند در بافت والدگری مثبتی بر رویکرد توانمندمحور، هم‌سو با یافته‌های مطالعات واترز (۲۰۱۵ الف و ب)، سگکال^{۳۰۵} (۲۰۱۹) و واترز و همکاران (۲۰۱۹) سازگارانه‌تر به چالش‌های پیرامونی، پاسخ دهند. علاوه بر این، واترز (۲۰۲۰) و واترز و سان (۲۰۱۶) خاطر نشان می‌سازند مشارکت‌مندی والدین در تلاش‌های معطوف بر ارتقای نیرومندی‌های منشی یا والدگری توانمندساز در افزایش بهزیستی، خودکارآمدی و هیجانات مثبت والدین مؤثر است. بنابراین، موافق با یافته‌های مطالعات آکار، آکاس و یلدیز^{۳۰۶} (۲۰۱۹)، والدگری توانمندساز به

محققان مختلف پافشاری کرده‌اند که وهله‌ی نوجوانی با گریزناپذیری تجربه‌ی تغییراتی اساسی در ساخت‌های متفاوت حیات روانی-اجتماعی نوجوان، رویارویی با فشار ناشی از انطباق با این تجارب بدیع را برای وی، انکارناپذیر می‌سازد (فیلور، رازا، مورتان، کلاوسان و مانین^{۲۸۱}، ۲۰۲۰). مرور نتایج مطالعات مختلف نشان داده‌اند که فهمی واقع‌نگرانه درباره‌ی تعدد منابع فشارزا در وهله‌ی نوجوانی و پیامدهای انطباقی و نائطباقی چندگانه‌ی متعاقب رویارویی‌های سازگارانه یا ناسازگارانه نوجوانان با تجارب انگیزاننده در بافت‌های مختلف، ضرورت واری‌های مشخصه‌های کارکردی سازه‌ی تاب‌آوری روان‌شناختی را در وهله‌ی نوجوانی، - به‌مثابه یک وهله‌ی تحولی حساس^{۲۸۲} برای حصول این کیفیت روان‌شناختی مثبت، بیش از پیش مورد اهمیت قرار می‌دهد (بوزیک، لاوتان و مورای^{۲۸۳}، ۲۰۱۸). تاب‌آوری که بر مقابله‌ی سازگارانه نوجوان با رخدادهای منفی دلالت دارد، از طریق منابع درون فردی و بافتاری تغذیه می‌شود (یوئن، سادو، پففر، ساروت، دیلی، داوبن، جکسون، شوالتر، شاپرو و استاب^{۲۸۴}، ۲۰۲۰). بر اساس مدل زیست‌بوم‌شناختی تحول آدمی^{۲۸۵} (برانفن‌برنر و موریس^{۲۸۶}، ۱۹۸۸)، - که فرض می‌کند تحول بر تعاملات دوسویه‌ی فرد با محیط، مبتنی است- بافت والدگری بر مسیره‌های تحولی کودک و نوجوان، تأثیرگذار است (واترز^{۲۸۷}، ۲۰۲۰؛ گیالیانی، بوچامپ، نال و فیشر^{۲۸۸}، ۲۰۱۹). بر این اساس، نتایج مطالعات مختلف از وزن تبیینی شیوه‌های والدگری در شکل‌دهی به نیم‌رخ کیفیات روانی مختلف در نوجوانان حمایت کرده‌اند (ویلسون^{۲۸۹}، ۲۰۲۲). به بیان دیگر، محققان تأکید می‌کنند که روابط نزدیک و صمیمانه والد با نوجوان به‌مثابه یک منبع بوم‌شناختی اجتماعی^{۲۹۰} در بستر تدارک‌تدابیری مانند ایمنی هیجانی، مراقبت‌های جسمانی و تأمین فرصت‌هایی برای یادگیری، در شکل‌دهی به تاب‌آوری نوجوان مؤثر واقع می‌شود (ماستن^{۲۹۱}، ۲۰۱۸؛ تران و رزبورگ^{۲۹۲}، ۲۰۲۰؛ ارسلان و یلدیز^{۲۹۳}، ۲۰۲۱).

^{۲۹۵} Sun^{۲۹۶} protective^{۲۹۷} Loton & Jach^{۲۹۸} Allen^{۲۹۹} enhancing^{۳۰۰} Burke, & Majercakova Albertova^{۳۰۱} O'Byrne, Thompson, Friedmann, & Lumley^{۳۰۲} character strengths^{۳۰۳} Lavy^{۳۰۴} school-based character promotion efforts^{۳۰۵} Sagkal^{۳۰۶} Acar, Uçuş & Yıldız²⁸¹ Felver, Razza, Morton, Clawson & Mannion²⁸² sensitive developmental period²⁸³ Bozic, Lawthom, & Murray²⁸⁴ Yuen, Sadhu, Pfeffer, Sarvet, Daily, Dowben, Jackson,

Schowalter, Shapiro & Stubbe

²⁸⁵ Bioecological Human Development Model²⁸⁶ Bronfenbrenner & Morris²⁸⁷ Waters²⁸⁸ Giuliani, Beauchamp, Noll & Fisher²⁸⁹ Wilson²⁹⁰ social ecological resource²⁹¹ Masten^{۲۹۲} Theron & Rensburg^{۲۹۳} Arslan & Yıldırım^{۲۹۴} strength-based parenting

مک‌گوئین و همکاران، ۲۰۱۸؛ استی کلایر- تامپسون، باگلر، رایسنسون، کلاگ، مک‌گئون و پری^{۳۱۹}، ۲۰۱۵). پایاگیورگیو، وانگ و کلاگ^{۳۲۰} (۲۰۱۷) یادآوری می‌کنند که پرتاقتی روانی به‌مثابه یک عبارت چتری، برخی از خصیصه‌های غیرشناختی در قلمرو مطالعاتی مقابله را مانند سرزندگی^{۳۲۱}، اعتماد، انگیزش و خودکارآمدی، شامل می‌شود.

در رویکرد توانمندمحور تأکید می‌شود که تجارب و محیط‌های تسهیل‌گر و مشوق بازشناسی و استفاده از نیرومندی‌ها در توسعه‌ی پرتاقتی روانی، مؤثر هستند (گاردن و گاسپاردی^{۳۲۲}، ۲۰۱۱؛ مک‌گوئین، پوتونین، استی کلایر- تامپسون و کلاگ، ۲۰۱۷). موافق با مواضع مدل زیست بوم‌شناختی، بافت والدگری توانمندساز با سطوح بالاتر پرتاقتی روانی مشخص می‌شود (واترز، لاتان، گریسی، جاکویز - هامیلتن و زیپار^{۳۲۳}، ۲۰۱۹). بنابراین، نوجوانان دارای سطوح بالاتر پرتاقتی روانی، در موقعیت‌های تحصیلی، به طرز کارآمدتری، با چالش‌ها و فشارها، مقابله می‌کنند، بیشتر بر هدف‌های انتخابی خویش، متمرکز می‌شوند، در موقعیت‌های تنیدگی‌زا، هیجانانگ خود را مدیریت می‌کنند، همچنین، مطالبه‌گری‌های موقعیت‌های پیرامونی را به‌طور مؤثرتری مدیریت می‌کنند، به خویش اعتماد بیشتری دارند و با هم‌سالان و دیگران مهم، روابط سازنده‌تری را ایجاد می‌کنند (سومارگی و گیوانی^{۳۲۴}، ۲۰۲۱؛ گالیفورد، دینز، فریدنبرگ و لیانگ^{۳۲۵}، ۲۰۱۵). علاوه بر این، مک‌گوئین و همکاران (۲۰۱۸) دریافته‌اند که پرتاقتی روانی با سطوح پایین‌تر افسردگی و اضطراب، رابطه نشان می‌دهد. همچنین، لین، کلاگ، ویلیج و پایاگیورگیو^{۳۲۶} (۲۰۱۷) و استی کلایر - تامپسون و همکاران (۲۰۱۵) نشان دادند که پرتاقتی روانی با رفتار مولد کلاسی، روابط سازنده با هم‌سالان و پیشرفت تحصیلی رابطه داشت.

مرور شواهد تجربی نشان می‌دهد اگرچه تلاش برای فهم سازوکارهای مفهومی توضیح‌دهنده‌ی مشخصه‌های کنشی بافت والدگری توانمندساز در پیش‌بینی عناصر پسایندی مختلف، در زمره‌ی اولویت‌های پژوهشی محققان مختلف بوده است (آیبرنی و همکاران، ۲۰۲۲؛ لوی،

عنوان یکی از سطوح بافتاری در مدل زیست بوم‌شناختی، در بسترآفرینی برای شکل‌گیری رویارویی‌های تاب‌آورانه^{۳۰۷} نوجوانان با تجارب انگیزاننده پیرامونی، از نقش تعیین‌کننده‌ای برخوردارند.

با وجود تعدد منابع اطلاعاتی درباره‌ی پسایندهای انطباقی رجوع به والدگری توانمند ساز (کلارک و فریک^{۳۰۸}، ۲۰۱۸؛ دوناتو و بیرتونی^{۳۰۹}، ۲۰۱۷)، تعدادی از محققان کوشیده‌اند سازوکارهای توضیح‌دهنده‌ی ظرفیت‌های تبیینی شیوه‌ی والدگری توانمندساز را در پیش‌بینی تقویت‌شدگی در گستره‌ی وسیعی از قلمروهای مفهومی متفاوت، توضیح دهند (گاتی، واتکینز، سیمونز، برن، شوارتز، ویتل، شیبیر و آلن^{۳۱۰}، ۲۰۱۳). بر اساس شواهد موجود، یکی از مسیرهای مفهومی قابل تعقیب برای فهم پیوند علی بین والدگری توانمندساز و تجهیز منابع مقابله‌ای و سرمایه‌ی روانی نوجوانان، بر مشخصه‌های کنشی سازه‌ی پرتاقتی روانی مبتنی است (سگکال، ۲۰۱۹). پرتاقتی روانی به‌مثابه یک خصیصه‌ی شخصیتی بر چگونگی مواجهه‌ی افراد با چالش‌ها، تنش‌ها و فشارها در بافت‌های متفاوت زندگی، دلالت دارد (سگکال و آزدیمیر^{۳۱۱}، ۲۰۱۹). در شرایط فعلی، تعداد زیادی از محققان تربیتی علاقه‌مند هستند تا ویژگی‌های کارکردی سازه‌ی پرتاقتی را در موقعیت‌های آموزشی، واریسی کنند (عطایی، شکری و پاک‌دامن، زیر چاپ؛ انضباطی، شکری و فتح‌آبادی، زیر چاپ؛ لاتان و واترز، ۲۰۱۸). طبق دیدگاه مک‌گوئین، استی کلایر- تامپسون و پوتونین^{۳۱۲} (۲۰۱۸) بدنه‌ی مفهومی پرتاقتی روانی از شش ویژگی تعهدمندی^{۳۱۳}، چالش^{۳۱۴}، کنترل هیجانی^{۳۱۵}، کنترل زندگی^{۳۱۶}، اعتماد به توانایی‌ها^{۳۱۷} و اعتماد بین‌فردی^{۳۱۸}، تشکیل شده است. تعهدمندی بر توانایی انجام تکالیف و تعقیب مجدانه‌ی هدف‌ها با وجود رویارویی با موانع، دلالت دارد. چالش بیانگر تمایل فرد برای ادراک دشواری‌ها فرصت‌هایی برای تعالی خود است. کنترل هیجانی نیز بر توانایی فرد برای مدیریت هیجانانگ خود دلالت دارد. کنترل زندگی بر توانایی فرد برای شکل‌دهی به آینده‌ی خود دلالت دارد. اعتماد به توانایی‌ها نیز بیانگر باورمندی به توانش‌های فردی است. اعتماد بین‌فردی بر ابرازمندی در موقعیت‌های اجتماعی دلالت دارد

^{۳۱۸} interpersonal confidence

^{۳۱۹} St Clair-Thompson, Bugler, Robinson, Clough, McGeown & Perry

^{۳۲۰} Papageorgiou, Wong, & Clough

^{۳۲۱} buoyancy

^{۳۲۲} Gordon, & Gucciardi

^{۳۲۳} Grace, Jacques-Hamilton & Zyphur

^{۳۲۴} Sumargi, & Giovanni

^{۳۲۵} Gulliford, Deans, Frydenberg & Liang

^{۳۲۶} Lin, Clough, Welch & Papageorgiou

^{۳۰۷} resilient coping

^{۳۰۸} Clark & Frick

^{۳۰۹} Donato, & Bertoni

^{۳۱۰} Gaté, Watkins, Simmons, Byrne, Schwartz, Whittle, Sheeber & Allen

^{۳۱۱} Özdemir

^{۳۱۲} McGeown, St Clair-Thompson & Putwain

^{۳۱۳} commitment

^{۳۱۴} challenge

^{۳۱۵} emotional control

^{۳۱۶} life control

^{۳۱۷} confidence in abilities

این اساس، با هدف استفاده از متدولوژی مدل علی اثرات میانجی‌گری^{۳۲۷}، نقش واسطه‌ای پرتاقتی روانی را در رابطه‌ی بین والدگری توانمندساز با تاب‌آوری روان‌شناختی در دانشجویان، آزمون می‌کنند (شکل ۱).

۲۰۱۹؛ سگکال و اُردمیر، ۲۰۱۹)، اما تأکید بر پرتاقتی روانی به‌مثابه یک میانجی‌گر، در رصد ظرفیت تفسیری شیوه‌ی والدگری توانمندساز در قلمروهای مختلف، کمتر مورد توجه قرار گرفته است (سگکال، ۲۰۱۹). بر

شکل ۱- مدل علی اثرات میانجی‌گر پژوهش

روش

طرح پژوهشی

این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. داده‌های پژوهش نیز به طریق روش آماری مدل‌یابی معادلات ساختاری^{۳۲۸} (SEM) و با کمک نرم‌افزارهای آماری SPSS و AMOS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

شرکت‌کنندگان

در این پژوهش، جامعه‌ی آماری شامل تمام دانشجویان سال اول مقطع کارشناسی دانشگاه مازندران در نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ بودند. نمونه آماری نیز شامل ۳۱۳ دانشجو با میانگین سنی ۱۸/۴۲ سال و انحراف استاندارد ۰/۲۹ بودند که با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. در بین مشارکت‌کنندگان، ۲۵۲ دانشجو (۸۰/۵ درصد) از دانشکده‌ی ادبیات و علوم انسانی، ۴۶ دانشجو (۱۴/۷ درصد) از دانشکده فنی و مهندسی و ۱۵ دانشجو (۴/۸ درصد) از دانشکده علوم پایه، انتخاب شدند. در این پژوهش، محققان بر اساس منطق پیشنهادی کلاین (۲۰۰۵)، با اطلاع از اهمیت تطابق بین پارامترهای اندازه‌گیری شده مدل و تعداد مشارکت‌کنندگان در استفاده از روش آماری مدل‌یابی معادله‌ی ساختاری، از آن‌جا که در مدل مفروض، تعداد ۳۰ پارامتر، اندازه‌گیری می‌شد، با رجوع به قاعده‌ی ۱۰ به ۱، تعداد ۳۰۰ مشارکت‌کننده را انتخاب کردند. البته، با فرض ریزش احتمالی تعدادی از مشارکت‌کنندگان در مرحله‌ی غربالگری داده‌ها، حدود ۵ درصد از آن‌چه برآورد شده بود، افرادی بیشتری انتخاب شدند که البته هیچ یک در این مرحله، حذف نشدند.

ابزارهای سنجش

مقیاس پرتاقتی روانی برای نوجوانان^{۳۲۹} (MTS) مک‌گنون و همکاران، ۲۰۱۶): نسخه‌ی اصلی پرسش‌نامه پرتاقتی روانی نخستین بار با شمول ۴۸ ماده به‌وسیله‌ی کلاگ، ایرلی و سوئل^{۳۳۰} (۲۰۰۲) توسعه یافت. این پرسش‌نامه شامل شش زیرمقیاس چالش، تعهد، کنترل هیجانی، کنترل زندگی، اعتماد به توان‌ها و اعتماد بین‌فردی است. مشارکت‌کنندگان به ماده‌های آزمون بر روی یک طیف ۴ درجه‌ای از ۱ کاملاً مخالف تا ۴ کاملاً موافق پاسخ می‌دهند. در مطالعه‌ی پری، کلاگ، کراست، ایرلی و نیکلاس^{۳۳۱} (۲۰۱۳) که با هدف تحلیل روان‌سنجی پرسش‌نامه‌ی پرتاقتی روانی انجام شد، نتایج تحلیل عاملی تأییدی با تکرار ساختار شش عاملی شامل چالش، تعهد، کنترل هیجانی، کنترل زندگی، اعتماد به توان‌ها و اعتماد بین‌فردی، شواهدی تجربی در دفاع از زیربنای نظری ابزار سنجش فراهم کرد. در مطالعه‌ی کلاگ و همکاران (۲۰۰۲)، ضرایب همسانی درونی زیرمقیاس‌های چالش، تعهد، کنترل هیجانی، کنترل زندگی، اعتماد به توانایی‌ها و اعتماد بین‌فردی در نمونه‌ی نوجوانان به ترتیب برابر با ۰/۸۸، ۰/۷۳، ۰/۸۱، ۰/۸۰، ۰/۷۳ و ۰/۷۹ به دست آمد. در پژوهش مک‌گنون و همکاران (۲۰۱۶) که با هدف تحلیل روان‌سنجی نسخه‌ی کوتاه ۱۸ ماده‌ای مقیاس پرتاقتی روانی انجام شد نتایج تحلیل عاملی تأییدی از ساختار چندبعدی مقیاس شامل چالش، تعهد، کنترل هیجانی، کنترل زندگی، اعتماد به توان‌ها و اعتماد بین‌فردی به‌طور تجربی حمایت کرد. علاوه بر این، در پژوهش مک‌گنون و همکاران (۲۰۱۶)، نتایج همبستگی بین پرتاقتی روانی و رضامندی از زندگی شواهدی در دفاع از روایی هم‌زمان نسخه‌ی کوتاه پرسش‌نامه پرتاقتی روانی تدارک دید. در پژوهش داگنال، دنون، پاپاگنورگیو، کلاگ، پارکر و

^{۳۳۰} Clough, Earle & Sewell

^{۳۳۱} Perry, Clough, Crust, Earle & Nicholls

^{۳۲۷} moderated mediation model

^{۳۲۸} Structural Equation Model (SEM)

^{۳۲۹} Mental Toughness Scale for Adolescents (MTS)

هدف تحلیل ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه‌ی فارسی مقیاس تاب‌آوری بر روی گروهی از نوجوانان مبتلا به سرطان انجام شد، نتایج تحلیل عاملی تأییدی از ساختار پنج عاملی مقیاس تاب‌آوری شامل شایستگی ادراک‌شده، تحمل عاطفه‌ی منفی، پذیرش تغییر، خودکنترل‌گری و معنویت، حمایت کرد. علاوه بر این، در پژوهش آهنگرزاده رضایی و رسولی (۲۰۱۵/۱۳۹۴) ضرایب همسانی درونی زیرمقیاس‌های شایستگی ادراک‌شده، تحمل عاطفه‌ی منفی، پذیرش تغییر، خودکنترل‌گری و معنویت، به ترتیب برابر با ۰/۷۵، ۰/۷۲، ۰/۷۴، ۰/۷۳ و ۰/۷۵ به دست آمد. در پژوهش حاضر ضرایب همسانی درونی زیرمقیاس‌های شایستگی ادراک‌شده، تحمل عاطفه‌ی منفی، پذیرش تغییر، خودکنترل‌گری و معنویت، به ترتیب برابر با ۰/۸۴، ۰/۷۴، ۰/۷۱، ۰/۷۰ و ۰/۶۷ به دست آمد. از جمله سؤالات این پرسش‌نامه می‌توان به «وقتی تغییری رخ می‌دهد، می‌توانم خود را با آن سازگار کنم»، «حتی وقتی که همه چیز ناامیدکننده به نظر می‌رسد، من تسلیم نمی‌شوم» اشاره کرد.

مقیاس والدگری توانمندساز^{۳۴۰} (SBPS) جک، سان، لوتون، چین^{۳۴۱} و واترز، ۲۰۱۸؛ جک و همکاران (۲۰۱۸) با رجوع به موضع‌گیری واترز (۲۰۱۵) درباره‌ی ایده‌ی والدگری توانمندسازی، مقیاس سنجش والدگری توانمندساز را توسعه دادند. این مقیاس شامل ۱۴ ماده است که مشارکت‌کنندگان به هر ماده بر روی یک طیف هفت درجه‌ای از کاملاً مخالف (۱) تا کاملاً موافق (۷)، پاسخ می‌دهند. این مقیاس از دو زیرمقیاس دانش توانمندی‌ها و استفاده از توانمندی‌ها که هر یک شامل هفت ماده هستند، تشکیل شده است. نتایج مطالعات مختلف از ویژگی‌های فنی روایی و پایایی مقیاس والدگری توانمندساز، حمایت کرده‌اند (جک و همکاران، ۲۰۱۸). در پژوهش جک و همکاران (۲۰۱۸) نتایج تحلیل عاملی مقیاس والدگری توانمندساز از ساختار دو عاملی مقیاس به‌طور تجربی حمایت کرد. در پژوهش جک و همکاران (۲۰۱۸) ضرایب همسانی درونی زیرمقیاس‌های شناخت و استفاده از توانمندی‌ها به ترتیب برابر با ۰/۹۵ و ۰/۹۵ به دست آمد. در این پژوهش نیز ضرایب همسانی درونی زیرمقیاس‌های شناخت و استفاده از توانمندی‌ها به ترتیب برابر با ۰/۹۴ و ۰/۹۴ به دست آمد. از جمله سؤالات این پرسش‌نامه می‌توان به «پدر و مادر من دانند که من چه کاری را بهتر می‌توانم انجام دهم»، «والدینم به

درینک‌واتر^{۳۳۲} (۲۰۱۹) ضریب همسانی درونی نسخ کوتاه پرسش‌نامه‌ی پرطاقتی روانی در نوجوانان انگلیسی ۰/۸۲ به دست آمد. در پژوهش خدایی (۲۰۲۲/۱۴۰۱) که با هدف بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس پرطاقتی روانی برای نوجوانان، انجام شد، نتایج تحلیل عاملی تأییدی بر پایه‌ی نرم‌افزار AMOS نشان داد که در نمونه‌ی نوجوانان تیزهوش ساختار شش عاملی مقیاس پرطاقتی روانی شامل چالش، تعهد، کنترل هیجانی، کنترل زندگی، اعتماد به توانایی‌ها و اعتماد بین‌فردی با داده‌ها برازش مطلوبی داشت. در پژوهش خدایی (۲۰۲۲/۱۴۰۱) نتایج مربوط به همبستگی بین ابعاد پرطاقتی روانی با راهبردهای انطباقی و نانبطابقی نظم‌بخشی شناختی هیجان نیز به‌طور تجربی از روایی سازه‌ی مقیاس پرطاقتی روانی حمایت کرد. علاوه بر این، در پژوهش خدایی (۲۰۲۲/۱۴۰۱)، ضرایب همسانی درونی زیرمقیاس‌های چالش، تعهد، کنترل هیجانی، کنترل زندگی، اعتماد به توانایی‌ها و اعتماد بین‌فردی در نمونه‌ی نوجوانان تیزهوش ایرانی به ترتیب برابر با ۰/۸۸، ۰/۹۰، ۰/۸۰، ۰/۹۱، ۰/۸۱ و ۰/۹۶ به دست آمد. در این پژوهش، ضرایب همسانی درونی زیرمقیاس‌های چالش، تعهد، کنترل هیجانی، کنترل زندگی، اعتماد به توانایی‌ها و اعتماد بین‌فردی در نمونه‌ی دانشجویان سال اول به ترتیب برابر با ۰/۸۰، ۰/۷۵، ۰/۷۷، ۰/۸۱، ۰/۷۹ و ۰/۷۸ به دست آمد. از جمله سؤالات این پرسش‌نامه می‌توان به «گاهی اوقات هیجانانگیز مانند خشم، ناراحتی و نگرانی من را کنترل می‌کنند»، «احساس می‌کنم بر آن چه در زندگی‌ام اتفاق می‌افتد کنترل دارم» اشاره کرد.

مقیاس تاب‌آوری کانر- دیویدسون^{۳۳۳} (CD-RISC) کانر و دیویدسون، ۲۰۰۳؛ کانر و دیویدسون (۲۰۰۳) این مقیاس را با هدف اندازه‌گیری تاب‌آوری توسعه دادند. این مقیاس شامل ۲۵ ماده است و مشارکت‌کنندگان به هر ماده بر روی یک طیف پنج درجه‌ای از کاملاً نادرست (۰) تا همیشه درست (۴) پاسخ می‌دهند. مقیاس تاب‌آوری کانر- دیویدسون از پنج زیرمقیاس ادراک از شایستگی^{۳۳۴}، تحمل عاطفه‌ی منفی^{۳۳۵}، پذیرش تغییر^{۳۳۶}، کنترل‌گری^{۳۳۷} و معنویت^{۳۳۸} تشکیل شده است. نتایج مطالعات مختلف از مشخصه‌های فنی روایی و پایایی مقیاس تاب‌آوری حمایت کرده‌اند (آهنگرزاده رضایی و رسولی، ۲۰۱۵/۱۳۹۴؛ ولیکوویچ، هالبرگ، اکسلسون، بوربک، رایدن، جانسون و مونسون^{۳۳۹}، ۲۰۲۰). در پژوهش آهنگرزاده رسولی و همکاران (۲۰۱۵/۱۳۹۴) که با

^{۳۳۷} control

^{۳۳۸} spirituality

^{۳۳۹} Velickovic, Hallberg, Axelsson, Borrebaeck, Rydén, Johnsson & Mansson

^{۳۴۰} Strength-based Parenting Scale (SBPS)

^{۳۴۱} Chin

^{۳۳۲} Dagnall, Denovan, Papageorgiou, Clough, Parker & Drinkwater

^{۳۳۳} Connor-Davidson Resilience Scale (CD-RISC)

^{۳۳۴} perceived competence

^{۳۳۵} tolerating negative affect

^{۳۳۶} accepting of change

روان‌شناسی، مقیاس مذکور مورد بررسی قرار گرفت و اصلاحات لازم اعمال شد. در ادامه، پس از اخذ کد اخلاق از کمیته‌ی اخلاق در پژوهش دانشگاه شهید بهشتی تهران و نیز انجام تشریفات اداری لازم، پرسش نامه‌های پژوهش میان افراد نمونه که به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شده بودند، توزیع شد. در ادامه پس از گردآوری داده‌ها، به منظور تحلیل توصیفی یافته‌ها، آزمون پیش فرض‌های آماری، واریس و تحلیل روابط علی در مدل پیشنهادی، از روش آماری مدل‌یابی معادلات ساختاری (SEM) و نرم‌افزارهای آماری SPSS و AMOS استفاده شد.

یافته‌ها

جدول ۱ اندازه‌های توصیفی میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش شامل والدگری توانمندساز، پرتلاقی روانی و تاب‌آوری روان‌شناختی را در دانشجویان دختر و پسر نشان می‌دهد.

من نشان می‌دهند که چگونه می‌توانم از توانمندی‌های خود در موقعیت‌های مختلف استفاده کنم» اشاره کرد.

کد اخلاق

پس از طی مراحل اداری و اخذ مجوزهای لازم برای نمونه‌گیری، توزیع پرسش‌نامه‌ها و داده‌یابی، درخواست دریافت کد اخلاق به کمیته‌ی اخلاق در پژوهش دانشگاه شهید بهشتی تهران ارسال شد؛ که در تاریخ ۱۴۰۱/۰۳/۰۷ طرح پژوهش با شناسه‌ی اخلاق IR.SBU.REC.1401.027، به تصویب کمیته‌ی مذکور رسید.

روند اجرای پژوهش

در ابتدا به هدف هنجاریابی کیفیت صوری و محتوایی پرسش‌نامه والدگری توانمندساز (نسخه‌ی ترجمه‌ی فارسی) توسط جمعی از متخصصین زبان انگلیسی و اساتید دانشگاهی صاحب‌نظر در حوزه‌ی

جدول ۱- شاخص‌های توصیفی میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش در دانشجویان (n=۳۱۳)

عامل کلی	زیرمقیاس‌ها	میانگین	انحراف استاندارد
والدگری توانمندساز	آگاهی از توانمندی‌ها	۳۰/۱۳	۷/۹۷
	استفاده از توانمندی‌ها	۳۴/۹۶	۹/۵۲
پرتلاقی روانی	چالش	۸/۹۰	۱/۹۹
	اعتماد بین فردی	۹/۹۱	۲/۸۴
	اعتماد به توانایی‌ها	۶/۳۳	۱/۴۹
	کنترل هیجانی	۴/۹۵	۱/۴۶
	کنترل زندگی	۵/۹۰	۱/۳۹
تاب‌آوری روان‌شناختی	تعهدمندی	۶/۶۵	۲/۱۲
	شایستگی ادراک شده	۲۱/۶۳	۵/۹۵
	تحمل عاطفه منفی	۱۷/۰۵	۴/۶۵
تاب‌آوری روان‌شناختی	پذیرش تغییر	۱۲/۹۱	۳/۵۴
	کنترل‌گری	۷/۷۶	۲/۵۵
	معنویت	۵/۵۵	۲/۱۵

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد که در نمونه دانشجویان، همبستگی بین وجوه والدگری توانمندساز شامل آگاهی از توانمندی‌ها و استفاده از توانمندی‌ها با ابعاد پرتلاقی روانی شامل چالش، اعتماد بین فردی، اعتماد به توانایی‌ها، کنترل هیجانی، کنترل زندگی و وجوه تاب‌آوری روان‌شناختی شامل شایستگی ادراک شده، تحمل عاطفه منفی، پذیرش تغییر، کنترل‌گری و معنویت، مثبت و معنادار بود.

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد که در نمونه دانشجویان، همبستگی بین وجوه والدگری توانمندساز شامل آگاهی از توانمندی‌ها و استفاده از توانمندی‌ها با ابعاد پرتلاقی روانی شامل چالش، اعتماد بین فردی، اعتماد به توانایی‌ها، کنترل هیجانی، کنترل زندگی و تعهدمندی و وجوه تاب‌آوری روان‌شناختی شامل شایستگی ادراک شده، تحمل

جدول ۲- ماتریس همبستگی والدگری توانمندساز، پرتلاقی روانی و تاب‌آوری در دانشجویان

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳
۱	۰/۷۹**	۰/۲۵**	۰/۶۰**	۰/۳۶**	۰/۱۷*	۰/۳۰**	۰/۱۷*	۰/۳۵**	۰/۳۲**	۰/۳۲**	۰/۴۲**	۰/۲۹**
۲	۱	۰/۱۸**	۰/۶۵**	۰/۲۶**	۰/۱۸*	۰/۲۳**	۰/۱۶*	۰/۳۰**	۰/۲۶**	۰/۲۶**	۰/۳۸**	۰/۳۱**
۳		۱	۰/۲۵**	۰/۴۸**	۰/۱۶*	۰/۴۷**	۰/۲۱**	۰/۵۶**	۰/۵۳**	۰/۴۳**	۰/۴۰**	۰/۲۹**
۴			۱	۰/۳۲**	۰/۱۶*	۰/۲۶**	۰/۱۷*	۰/۳۳**	۰/۳۱**	۰/۲۹**	۰/۴۲**	۰/۲۸**
۵				۱	۰/۱۸*	۰/۵۵**	۰/۱۵*	۰/۵۸**	۰/۴۹**	۰/۵۱**	۰/۴۳**	۰/۳۷**
۶					۱	۰/۱۵**	۰/۳۴**	۰/۱۶*	۰/۱۳*	۰/۱۷*	۰/۲۲**	۰/۲۰**
۷						۱	۰/۲۰**	۰/۵۳**	۰/۴۰**	۰/۴۳**	۰/۴۴**	۰/۳۴**
۸							۱	۰/۱۵*	۰/۲۰**	۰/۱۸**	۰/۱۹**	۰/۲۳**
۹								۱	۰/۷۵**	۰/۶۴**	۰/۶۶**	۰/۴۸**
۱۰									۱	۰/۶۵**	۰/۵۴**	۰/۳۷**
۱۱										۱	۰/۵۵**	۰/۵۰**
۱۲											۱	۰/۳۸**
۱۳												۱

* $P < 0.05$ ** $P < 0.01$

۳| و کشیدگی برابر با ۸| بیشتر نبودند. بنابراین، هم‌سو با منطق پیشنهادی کلاین (۲۰۰۵) مفروضه‌ی بهنجاری تک‌متغیری برای هر یک از ماده‌های ابزار سنجش اعتماد معرفتی رعایت شده است. علاوه بر این، در این پژوهش، به منظور آزمون مفروضه‌ی هم‌خطی چندگانه، از آماره‌های تحمل^{۳۴۶} و عامل تورم واریانس^{۳۴۷} استفاده شد. در این بخش، هم‌سو با پیشنهاد هاینر، بلک، باین و آندرسون^{۳۴۸} (۲۰۱۰) از آن جا که تمامی مقادیر مربوط به آماره‌ی تحمل بزرگ‌تر از ۰/۱۰ و همگی مقادیر آماره‌ی VIF نیز کوچک‌تر از ۳ بودند، بنابراین، مفروضه عدم هم‌خطی رعایت شد.

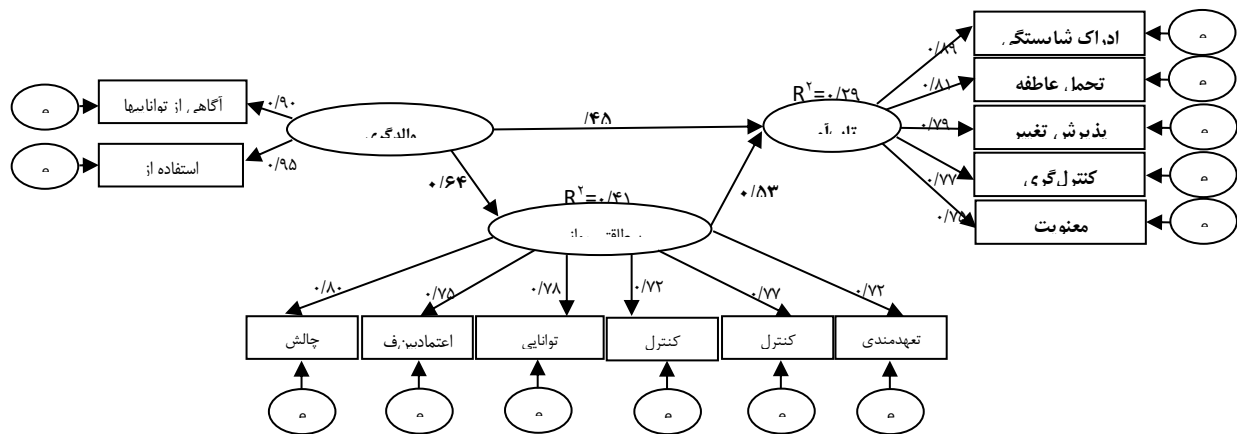
در بخش اول، به منظور تبیین الگوی پراکندگی نمرات متغیر تاب‌آوری از طریق والدگری توانمندساز با میانجی‌گری پرتلاقی روانی در کل نمونه‌ی دانشجویان دختر و پسر، از روش مدل‌یابی معادله‌ی ساختاری استفاده شد. به بیان دیگر، ابتدا، مدل مفروض روابط ساختاری بین والدگری توانمندساز و تاب‌آوری روان‌شناختی با واسطه‌مندی پرتلاقی روانی در نمونه‌ی دانشجویان، آزمون شد (شکل ۲).

نکته ۱: آگاهی از توانمندی‌ها، ۲: استفاده از توانمندی‌ها، ۳: چالش، ۴: اعتماد بین فردی، ۵: اعتماد به توانایی‌ها، ۶: کنترل هیجانی، ۷: کنترل زندگی، ۸: تعهدمندی، ۹: ادراک از شایستگی، ۱۰: تحمل عاطفه‌ی منفی، ۱۱: پذیرش تغییر، ۱۲: کنترل‌گری، و ۱۳: معنویت.

در این مطالعه، داده‌ها با استفاده از بسته‌های آماری SPSS-18 و AMOS-20 تجزیه و تحلیل شدند. پس از گردآوری داده‌ها و قبل از تحلیل و واریس روابط علی در مدل پیشنهادی، پیش‌فرض‌های بهنجاری^{۳۴۲} و هم‌خطی چندگانه^{۳۴۳} آزمون شدند. برای این منظور، ابتدا مفروضه‌های بهنجاری و هم‌خطی چندگانه و همچنین، داده‌های غیرعادی (دور افتاده)^{۳۴۴} واریس شدند. در این پژوهش، موافق با پیشنهاد تاباچنیک و فیدل^{۳۴۵} (۲۰۰۷) داده‌های غیرعادی تک‌متغیری، از طریق نمرات استاندارد Z در بسته‌ی آماری SPSS، چک شدند. در این بخش، نتایج نشان داد که هیچ داده‌ی دورافتاده یا غیرعادی در محدوده‌ی داده‌های پیش‌بینی شده وجود نداشت. نتایج مربوط به آماره‌های چولگی ($|0.78| <$) و کشیدگی ($|0.64| <$) نشان داد که هیچ یک از متغیرهای مشاهده شده، از نقاط برش پیشنهادی برای آماره‌های چولگی برابر با

^{۳۴۶} tolerance^{۳۴۷} variance inflation factor^{۳۴۸} Hair, Black, Babin & Anderson^{۳۴۲} normality^{۳۴۳} Multicollinearity^{۳۴۴} outliers^{۳۴۵} Tabachnick & Fidell

شکل ۲- مدل واسطه‌مندی نسبی در نمونه دانشجویان

تقریب (RMSEA) به ترتیب برابر با ۰/۹۸، ۲/۲۱، ۱۰۵/۸۵، ۰/۹۵، ۰/۹۱ و ۰/۰۶۲ به دست آمد که بر اساس دیدگاه میرز، گامست و گارینو^{۳۴۹} (۲۰۱۶) بر برازش مطلوب مدل با داده‌ها در نمونه دانشجویان، دلالت دارد (جدول ۳).

در این بخش، نتایج مربوط به شاخص‌های برازش مدل مفروض در نمونه‌ی دانشجویان شامل شاخص مجذور خی (χ^۲)، شاخص مجذور خی بر درجه آزادی (χ^۲/df)، شاخص مقایسه‌ای (CFI)، شاخص نیکویی برازش (GFI)، شاخص نیکویی برازش انطباقی (AGFI) و خطای ریشه مجذور میانگین

جدول ۳- اندازه‌های نیکویی برازش مدل مفروض واسطه‌مندی نسبی

RMSEA	CFI	AGFI	GFI	χ ^۲ /df	χ ^۲	مدل مفروض
۰/۰۶۲	۰/۹۸	۰/۹۱	۰/۹۵	۲/۲۱	۱۰۵/۸۵	

پژوهش، برای تعیین معناداری آماری اثر غیرمستقیم والدگری توانمندساز بر تاب‌آوری روان‌شناختی از طریق میانجی‌گری پرتاقتی روانی، در دانشجویان از روش بوت‌استرپ استفاده شد. در این مدل، اثر غیرمستقیم والدگری توانمندساز بر تاب‌آوری روان‌شناختی از طریق میانجی‌گری پرتاقتی روانی نشان داده شده است (جدول ۴).

شکل ۲ نشان می‌دهد که در مدل مفروض واسطه‌مندی نسبی، ۴۱ درصد از پراکندگی نمرات پرتاقتی روانی از طریق والدگری توانمندساز و ۲۹ درصد از پراکندگی نمرات تاب‌آوری روان‌شناختی از طریق والدگری توانمندساز و پرتاقتی روانی، تبیین شد. در مدل مفروض واسطه‌مندی نسبی در دانشجویان، تمامی ضرایب مسیر بین متغیرهای مکنون از لحاظ آماری معنادار بودند (P < ۰/۰۵). در این

جدول ۴- اثر غیرمستقیم در مدل از طریق آزمون بوت‌استرپ

فاصله اطمینان	ضریب	ضریب غیراستاندارد	مسیر
بالا	پایین	۰/۳۴**	والدگری توانمندساز ← پرتاقتی روانی ← تاب‌آوری
۰/۳۷۶	۰/۲۹۱		

**p < ۰/۰۱

والدگری توانمندساز نشان می‌دهد که اصرار والد به شناسایی و استفاده از نیرومندی‌های منشی کودکان و نوجوانان، نه فقط در تقویت نظام باورهای کودک و نوجوان، که حتی در تغذیه‌ی باورهای خودکارآمدی والدینی، نیز مؤثر است. در این بخش، نتایج نشان می‌دهد که والد خودکارآمد در بافت والدگری، در مواجهه با رخداد‌های متعارض و فشارزای برآمده‌ی از رابطه‌ی با کودک و نوجوان، راهبردهای هم‌یارانه‌ی حل تعارض را بر مواجهه‌های تهاجمی و پرخاشگرانه^{۳۵۰} ارجح می‌داند. علاوه بر این، محققان علاقه‌مند به رصد پساایندهای چندگانه‌ی رجوع به سبک والدینی توانمندساز، برای توضیح توان تفسیری والدگری توانمندساز- با تأکید بر نقش بافت والدگری توانمندمحور در تغذیه‌ی سرمایه روان‌شناختی نوجوانان- بر بسط و گسترش ذخایر مقابله‌ای نوجوانان و به‌طور ویژه، بسترفرینی برای رویش کیفیاتی مثبت مانند اسنادگزینی‌های علی‌خوش‌بینانه^{۳۵۱} در برابر اسنادهای علی‌بدبینانه^{۳۵۲}، تفاسیر شناختی خودتوانمندساز^{۳۵۳} در برابر تفاسیر شناختی خودناتوان‌ساز^{۳۵۴}، راهبردهای انطباقی نظم‌بخشی هیجانی^{۳۵۵} در برابر راهبردهای نائطباقی نظم‌بخشی هیجانی^{۳۵۶}، آمایه‌های ذهنی رشدمحور^{۳۵۷} در برابر آمایه‌های ذهنی تثبیت‌شده^{۳۵۸}، خود/دگرشفقت‌ورزی^{۳۵۹} در برابر خودانتقادگری‌های افراطی^{۳۶۰}، خودبخشایش‌گری^{۳۶۱} در برابر خودمحکوم‌سازی^{۳۶۲}، خودگویی‌های مثبت^{۳۶۳} در برابر خودگویی‌های منفی^{۳۶۴}، توانایی یادگیری از رخداد‌های منفی^{۳۶۵} در برابر درماندگی آموخته شده^{۳۶۶}، باورهای خودکارآمدی^{۳۶۷} در برابر عدم خودباوری و جهت‌گیری‌های هدفی مبتنی بر تحول‌یافتگی اجتماعی^{۳۶۸} در برابر جهت‌گیری‌های هدفی مبتنی بر نمایانگری رشدیافتگی اجتماعی^{۳۶۹} یا اجتناب از رشدنایافتگی اجتماعی^{۳۷۰}، اصرار می‌ورزند (استی‌کلایر- تامپسون و همکاران، ۲۰۱۵؛ پاپایوگیو و همکاران، ۲۰۱۷؛ آیرنی و همکاران، ۲۰۲۲؛ مک‌گیوین و همکاران، ۲۰۱۶؛ لاتان و واترز، ۲۰۱۸؛ گالیفورد و همکاران، ۲۰۱۵). محققان علاقه‌مند به وارسی زوایای معنایی سازه‌ی بسیط و پرقواره‌ی پرتاقتی روانی، قطعات اطلاعاتی بالا را همچون بلوک‌های مفهومی شکل‌دهنده به بدنه‌ی معنایی پرتاقتی، فرض می‌کنند (سگکال، ۲۰۱۹؛ سگکال و

همان‌گونه که در جدول ۴ مشاهده می‌شود اثر غیرمستقیم والدگری توانمندساز بر تاب‌آوری روان‌شناختی از طریق میانجی‌گری پرتاقتی روانی برابر ۰/۳۴ به دست آمد که از نظر آماری معنادار بود.

بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش از آموزه‌های مدل زیست بوم‌شناختی تحول‌آدمی و با تأکید بر بافت والدگری، نقش میانجی‌گر پرتاقتی روانی را در پیش‌بینی تاب‌آوری روان‌شناختی نوجوانان آزمون کرد. محققان در این پژوهش هم‌سو با مطالعات واترز (۲۰۱۵) الف و ب)، واترز (۲۰۲۰)، واترز و همکاران (۲۰۲۲) و واترز و همکاران (۲۰۲۱)، با رجوع به مواضع رویکرد بافتاری توانمندمحور، نقش تفسیری منبع بوم‌شناختی والدگری توانمندساز را در پیش‌بینی تاب‌آوری روان‌شناختی با واسطه‌مندی پرتاقتی روانی آزمون کردند. نتایج پژوهش حاضر هم‌سو با یافته‌های مطالعات واترز و همکاران (۲۰۲۱)، واترز و همکاران (۲۰۱۹) واترز و سان (۲۰۱۶) از توان تبیینی سبک والدگری توانمندساز در تغذیه‌ی خزانه‌ی توانمندی‌های منشی نوجوانان حمایت کرد. علاوه بر این، نتایج پژوهش حاضر، موافق با دغدغه‌ی دیگر محققان، بر ضرورت واکاوی مکانیزم‌های زیربنایی توضیح‌دهنده‌ی ویژگی‌های کارکردی والدگری توانمندساز در پیش‌بینی کنش‌ورزی نوجوانان تأکید کرد. در این بخش، محققان هم‌سو با یافته‌های مطالعات سگکال (۲۰۱۹)، عطایی و همکاران (زیرچاپ)، انضباطی و همکاران (زیر چاپ) و سگکال و آزدمیر (۲۰۱۹) بر نقش سازوکار تبیینی پرتاقتی روانی در پیش‌بینی رویارویی‌های تاب‌آورانه نوجوانان با تجارب انگیزاننده‌ی پیرامونی، تأکید کردند.

نتایج پژوهش حاضر هم‌سو با یافته‌های مطالعات ویلسون (۲۰۲۲)، یوئن و همکاران (۲۰۲۰) و سومارگی و گیوانی (۲۰۲۱) از نقش با اهمیت بافت والدگری مثبت و معطوف بر ارتقای نیرومندی‌های منشی در تقویت منابع مقابله‌ای و سرمایه‌ی روانی نوجوانان به‌طور تجربی حمایت کرد. در این بخش، یافته‌های پژوهش حاضر هم‌سو با خاستگاه مفهومی بافت

^{۳۶۰} over self-critical

^{۳۶۱} self-forgiveness

^{۳۶۲} self-condemnation

^{۳۶۳} positive self-talks

^{۳۶۴} negative self-talks

^{۳۶۵} ability to learn from adverse events

^{۳۶۶} learned helplessness

^{۳۶۷} self-efficacy beliefs

^{۳۶۸} social development goal

^{۳۶۹} social demonstration-approach goal

^{۳۷۰} Social demonstration-avoid goal

^{۳۵۰} aggressive

^{۳۵۱} optimistic attributions

^{۳۵۲} pessimistic attributions

^{۳۵۳} empowering interpretations

^{۳۵۴} disempowering interpretations

^{۳۵۵} adaptive emotion regulation

^{۳۵۶} maladaptive emotion regulation

^{۳۵۷} growth mindsets

^{۳۵۸} fixed mindsets

^{۳۵۹} self/other compassionate

هیجانان مثبت در بسط و ساخت منابع مقابله‌ای و تغذیه‌ی سرمایه‌ی روانی افراد از نقش تعیین‌کننده‌ی برخوردار است. در نظریه‌ی بسط و ساخت هیجانان مثبت، با رجوع به فرضیه‌ی بسط تأکید می‌شود که هیجانان مثبت زمینه‌ی گسترانیدن مرزهای منابع مقابله‌ای موقعیتی افراد را فراهم می‌سازد. به بیان دیگر، فرضیه‌ی بسط بیانگر آن است که هیجانان مثبت از طریق تسهیل دریافت تجارب حمایتی از دیگران مهم، بر وزن منابع مقابله‌ای افراد در رویارویی با مطالبه‌گری‌های پیرامونی می‌افزاید. علاوه بر این، فرضیه‌ی بسط، در نظریه‌ی بسط و ساخت هیجانان مثبت، نشان می‌دهد که گسترش در منابع مقابله‌ای افراد، در ساخت کیفیاتی روان‌شناختی مانند باورهای خودکارآمدی مؤثر واقع می‌شود. بنابراین، موافق با آموزه‌های مفهومی برآمده از نظریه بسط و ساخت هیجانان مثبت (فردریکسون، ۲۰۱۳) انتظار می‌رود با غنایافتگی در ذخایر و منابع مقابله‌ای افراد، هم‌سو با دیگر شواهد تجربی، آن‌ها در رویارویی با موقعیت‌های انگیزاننده پیرامونی، اشکال سازگارانه‌تری از مواجهه را مانند بازاریابی مثبت^{۳۷۹}، پذیرش^{۳۸۰}، دیدگاه‌گیری^{۳۸۱}، تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی^{۳۸۲} و بازتمرکز مثبت^{۳۸۳}، مورد استفاده قرار دهند (فردین^{۳۸۴}، ۲۰۱۹).

محدودیت‌های پژوهش حاضر مرور می‌شوند. اول، این پژوهش دارای ماهیتی مقطعی است. بنابراین، طرح استنتاج‌های علی و معلولی بر اساس یافته‌های آن باید با احتیاط انجام شود. بر این اساس، به محققان علاقه‌مند به این قلمرو پژوهشی پیشنهاد می‌شود با استفاده از یک طرح تحقیقاتی طولی که در آن تمامی اندازه‌گیری‌های به عمل آمده از مفاهیم مختلف در فواصل زمانی متفاوت انجام می‌شوند، روابط علی بین سازه‌های روان‌شناختی چندگانه را در الگوی ساختاری مفروض بیازمایند. بنابراین، با هدف کسب اطلاع از تغییرپذیری یا عدم تغییرپذیری ویژگی‌های کارکردی مفاهیم منتخب در مدل مفروض، جمع‌آوری اطلاعات به کمک یک طرح تحقیق طولی پیشنهاد می‌شود. دوم، نتایج این پژوهش هم‌چون بسیاری از مطالعات دیگر به دلیل استفاده از ابزارهای خودگزارشی به‌جای مطالعه رفتار واقعی ممکن است مشارکت‌کنندگان را به استفاده از شیوه‌های مبتنی بر کسب تأیید اجتماعی و اجتناب از بدنامی مربوط به عدم کفایت فردی

آزدمیر، ۲۰۱۹). بنابراین، پرتلاقی روانی با برخورداری از دامنه‌ی وسیعی از قطعات اطلاعاتی معناکننده‌ی کیفیت رویارویی افراد با تجارب فشارزای پیرامونی، رابطه‌ی بافت والدگری ناظر بر رویکرد توانمندمحور را با مواجهه‌های تاب‌آورانه متعاقب آن، فهم‌پذیر می‌کند.

مرور تبعات رجوع به والدگری توانمندساز در قلمروهایی مانند بهبود عملکرد تحصیلی، افزایش انگیزش پیشرفت تحصیلی، ارتقای سطح بهزیستی ذهنی و احساس رضامندی در زندگی در نوجوانان بیانگر آن است که بافت والدگری معطوف بر توانمندسازی بر تدارک بستری مناسب برای تأمین نیازهای روان‌شناختی بنیادین نوجوان استوار است. موافق با مواضع مفهومی نظریه‌ی خودتعیین‌گری^{۳۷۱} (رایان و دیسی^{۳۷۲}، ۲۰۲۰؛ دیسی و رایان، ۲۰۰۸)، تلاش والد برای پرهیز از بیش‌مداخله‌گری، بیش‌نظارت‌گری و امتناع از بیش‌کنترل‌گری، در تأمین نیازهایی مانند شایستگی، استقلال و ارتباط از نقش بااهمیتی برخوردار است (مورلی^{۳۷۳}، ۲۰۲۰). در این بخش، نتایج مطالعات نشان می‌دهد که والد مشوق و حمایت‌گر استقلال در بافت والدگری، از خلق محیطی قضاوت‌گر و کنترل‌گر پرهیز می‌کند، انتخاب‌های نوجوان را با ارزش‌گذاری همراه می‌سازد، تعقیب رویه‌های مسأله‌مدارانه، فعالانه و مسئولانه را در مواجهه با چالش‌ها، تشویق می‌کنند، می‌کوشند تا از چشم‌انداز نوجوان به دنیای اطراف بنگرند، از خودراهبری، خودجهت‌دهندگی و خودتعیین‌گری نوجوان استقبال می‌کنند و در مواجهه با تجارب ناکام‌کننده‌ی نوجوان از رجوع به رویه‌های سازش‌ناایافته‌ای مانند سرزنش‌گری^{۳۷۴}، فاجعه‌آمیزی^{۳۷۵} و نشخوارگری^{۳۷۶}، اجتناب می‌ورزند (گیالیانی و همکاران، ۲۰۱۹؛ جک و همکاران، ۲۰۱۸).

نتایج مطالعات متمرکز بر پسایندهای بافت والدگری توانمندساز بر افزایش هیجانان مثبت و ارتقای سطح بهزیستی هیجانی نوجوانان تأکید کرده‌اند (واترز، ۲۰۱۵؛ الف و ب؛ واترز و همکاران، ۲۰۱۸؛ سگال، ۲۰۱۹). در این بخش، یافته‌های پژوهش‌های مختلف نشان می‌دهند که والدین علاقه‌مند به والدگری توانمندساز و نوجوانان آن‌ها، سطوح بالاتری از بهزیستی و هیجانان مثبت را گزارش می‌کنند (واترز و همکاران، ۲۰۱۹؛ واترز و سان، ۲۰۱۶؛ واترز، ۲۰۲۰؛ واترز و همکاران، ۲۰۲۲؛ و واترز و همکاران، ۲۰۲۱). موافق با نظریه‌ی بسط و ساخت هیجانان مثبت^{۳۷۷} (فردریکسون^{۳۷۸}، ۲۰۱۳)، تجربه‌ی

³⁷⁸ Fredrickson

³⁷⁹ positive reappraisal

³⁸⁰ acceptance

³⁸¹ putting into perspective

³⁸² refocus on planning

³⁸³ positive refocusing

³⁸⁴ Frieden

³⁷¹ self-determination theory

³⁷² Ryan & Deci

³⁷³ Morelli

³⁷⁴ blame

³⁷⁵ catastrophizing

³⁷⁶ rumination

³⁷⁷ acceptance

اخلاقی والدگری را با هدف‌های حاکم بر روابط خانوادگی به یکدیگر پیوند می‌زند. اگر چه موافق با شواهد موجود، والدگری توانمندساز و رفتارهای والدینی مثبت، پسایندهای انطباقی متفاوتی را در ساحت‌های مختلف حیات روانی اجتماعی کودک و نوجوان، سبب می‌شود، چالش فراروی این قلمرو مطالعاتی باید در رصد واقع‌نگرانه‌ی دسترسی به امکاناتی در سطوح فردی، خانوادگی و اجتماعی، دنبال شود. نتایج پژوهش حاضر به‌مثابه قطعه‌ای تکمیلی در پازل اطلاعاتی والدگری توانمندساز و رفتارهای والدگری مثبت، موافق با آموزه‌های مستخرج از مدل زیست بوم‌شناختی تحول آدمی، از نقش و توان تفسیری بافت والدگری توانمندساز در تجهیز ذخایر مقابله‌ای و سرمایه روان‌شناختی نوجوان حمایت کرد.

ترغیب کند. به بیان دیگر، به‌منظور تأیید مقیاس‌های خودگزارشی از مشاهده رفتاری و دیگر شاخص‌های بالینی استفاده نشد. سوم، با توجه به ترکیب مفهومی انتخاب‌شده در مدل پیشنهادی و همچنین با توجه به فن آماری منتخب برای آزمون مدل مفروض، ضرورت آزمون مدل‌های رقیب^{۳۸۵} که ظرفیت اطلاع‌دهندگی پژوهش منتخب را افزایش می‌دهند پیشنهاد می‌شود. طبق دیدگاه وستون و گوری^{۳۸۶} (۲۰۰۶) انتخاب گزینه‌ی مدل‌های رقیب در استفاده از فن آماری معادلات ساختاری مانند مقایسه‌ی مدل واسطه‌مندی نسبی^{۳۸۷} در برابر مدل واسطه‌مندی کامل^{۳۸۸}، یک انتخاب توجیه‌پذیر است. به‌طور کلی، والدگری توانمندساز یا به تعبیری عام‌تر، والدگری مثبت، عرصه‌ی ظهور مراقبت‌گری مسئولانه است که ابعاد عاطفی و

قدردانی: بر خود لازم می‌دانیم از تمام دانشجویان عزیز و پرسنل محترم دانشگاه مازندران (بابلسر)، و نیز همه‌ی کسانی که در امر تهیه و تدوین مراحل مختلف این پژوهش این پژوهش یاری‌مان نمودند، نهایت قدردانی و تشکر را داشته باشیم.

تعارض منافع: بر حسب مدارک، در این مقاله هیچ‌گونه تعارض منافی مشاهده نشد.

حامی مالی: مقاله‌ی حاضر برگرفته از پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد نویسنده‌ی اول است و حامی مالی نداشته است.

Reference

- Acar, I., A., Uçuş, S., & Yıldız, S. (2019). Parenting and Turkish children's behavior problems: The moderating role of qualities of parent-child relationship. *Early Child Development and Care*, 189(7), 1072-1085.
- Ahangarzadeh Rezaei, S., & Rasoli, M. (2015/1394 s.c.). Psychometric properties of the persian version of "conner-davidson resilience scale" in adolescents with cancer. *Journal of Urmia Nursing and Midwifery Faculty*, 13(74), 739-767. (In Persian)
- Arslan, G., & Yıldırım, M. (2021). Perceived risk, positive youth-parent relationships, and internalizing problems in adolescents: Initial development of the Meaningful School Questionnaire. *Child Indicators Research*, 14, 1911-1929.
- Arslan, G., Allen, K., & Waters, L. (2022). Strength-based parenting and academic motivation in adolescents returning to school after COVID-19 school closure: Exploring the effect of school belonging and strength use. *Psychological Reports*, 1-22.
- Arslan, G., Burke, J., & Majercakova Albertova, S. (2022). Strength-based parenting and social-emotional wellbeing in Turkish young people: does school belonging matter? *Educational and Developmental Psychologist*, <https://doi.org/10.1080/20590776.2021.2023494>.
- Ataei, F., Shokri, O., & Pakdaman, SH. (In Press). The relationship between mental Toughness and academic lifestyle behaviors in gifted teenagers: the mediating role of achievement emotions and coping strategies. *Journal of Research in School and Virtual Learning*. (In Persian)
- Bozic, N., Lawthom, R., & Murray, J. (2018). Exploring the context of strengths – a new approach to strength-based assessment. *Educational Psychology in Practice*, 34(1), 26-40.
- Bronfenbrenner, U., & Morris, P. A. (1998). The ecology of developmental processes. In R. M. Lerner (Ed.), *Handbook of child psychology* (5th ed., Vol. 1, pp. 993-1028). New York, NY: Wiley.
- Clark, J. E., & Frick, P. J. (2018) Positive parenting and callous-unemotional traits: Their association with school behavior problems in young children. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 47, 242-254.
- Clough, P., Earle, K., & Sewell, D. (2002). *Mental toughness: the concept and its measurement*. In I. Cockerill (Ed.), *Solutions in sport psychology* (pp. 32-43). London: Thomson.

^{۳۸۷} fully mediated model

^{۳۸۸} partially mediated model

^{۳۸۵} testing alternative models

^{۳۸۶} Weston & Gore

- Connor, K. M., & Davidson, J. R. (2003). Development of a new resilience scale: The Connor–Davidson resilience scale (CD-RISC). *Depression and Anxiety*, 18(2), 76–82.
- Dagnall, N., Denovan, A., Papageorgiou, K. S., Clough, P. J., Parker, A., & Drinkwater, K. G. (2019). Psychometric assessment of Shortened Mental Toughness Questionnaires (MTQ): Factor structure of the MTQ-18 and the MTQ-10. *Frontiers in Psychology*, 21(10), 1933-1940.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2008). Self-determination theory: A macrotheory of human motivation, development, and health. *Canadian psychology/Psychologie Canadienne*, 49(3), 182.
- Donato, S., & Bertoni, A. (2017). Positive parenting as responsible care: Risks, protective factors, and intervention evaluation. *Journal of Prevention & Intervention in the Community*, 45(3), 151-155.
- Enzebati, F., Shokri, O., & Fathabadi, J. (In Press). The mediating role of cognitive coping strategies in the relationship between mental toughness and psychological well-being in gifted boys and girls. *Journal of Developmental Psychology (Iranian Psychologists)*. (In Persian)
- Felver, J. C., Razza, R., Morton, M. L., Clawson, A. J., & Mannion, R. S. (2020). School-based yoga intervention increases adolescent resilience: a pilot trial. *Journal of Child and Adolescent Mental Health*, 32(1), 1–10.
- Fredrickson, B. L. (2013). Positive emotions broaden and build. In *Advances in experimental social psychology* (Vol. 47, pp. 1-53). Academic Press.
- Frieden, G. (2019). Screening for strengths and assets in adolescents. In V. Morelli (Ed.), *Adolescent health screening: An update in the age of big data* (pp. 227–243). Elsevier Inc.
- Gaté, M. A., Watkins, E. R., Simmons, J. G., Byrne, M. L., Schwartz, O. S., Whittle, S., Sheeber, L. B., & Allen, N. B. (2013). Maternal Parenting Behaviors and Adolescent Depression: The Mediating Role of Rumination. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 42(3), 348-357.
- Giuliani, N. R., Beauchamp, K. G., Noll, L. K., & Fisher, P. A. (2019). A preliminary study investigating maternal neurocognitive mechanisms underlying a child-supportive parenting intervention. *Frontiers in Behavioral Neuroscience*, 13, 1-14.
- Gordon, S., & Gucciardi, D. F. (2011). A strengths-based approach to coaching mental toughness. *Journal of Sport Psychology in Action*, 2(3), 143-155.
- Gucciardi, D. F. (2017). Mental toughness: Progress and prospects. *Current Opinion in Psychology*, 16, 17-23.
- Gulliford, H., Deans, J., Frydenberg, E., & Liang, R. (2015). Teaching coping skills in the context of positive parenting within a preschool setting. *Australian Psychologist*, 50(3), 219-231.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (7th ed., pp. 125–857). Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.
- Jach, H., Sun, J., Loton, D., Chin, T. C., & Waters, L. (2018). Strengths and subjective wellbeing in adolescence: Strength-based parenting and the moderating effect of mindset. *Journal of Happiness Studies*, 19(2), 567–586.
- Khodaei, A., (2022/1401 s.c.). Psychometric properties of the Mental Toughness Scale for Adolescents. *Journal of Applied Psychology*, 16(63), 135-153. (In Persian)
- Kline, R. B. (2005). *Principles and practices of structural equation modeling* (2nd Eds.). New York: Guilford.
- Lavy, S. (2019). A review of character strengths interventions in twenty-first-century schools: Their importance and how they can be fostered. *Applied Research in Quality of Life*.
- Lin, Y., Clough, P. J., Welch, J., & Papageorgiou, K. A. (2017). Individual differences in mental toughness associate with academic performance and income. *Personality and Individual Differences*, 113, 178–183.
- Loton, D., & Waters, L. (2018). The mediating effect of self-efficacy in the connections between strength-based parenting, happiness and psychological distress in teens. *Frontiers in Psychology*, 8, 1-13.
- Masten, A. S. (2018). Resilience theory and research on children and families: Past, present, and promise. *Journal of Family Theory & Review*, 10(1), 12–31.
- McGeown, S. P., St Clair-Thompson, H., & Clough, P. (2016). The study of non-cognitive attributes in education: Proposing the mental toughness framework. *Educational Review*, 68(1), 96–113.
- McGeown, S., Putwain, D., St Clair-Thompson, H., & Clough, P. (2017). Understanding and supporting adolescents' mental toughness in an education context. *Psychology in the Schools*, 54(2), 196–209.
- McGeown, S., St Clair-Thompson, H., & Putwain, D. W. (2018). The development and validation of a mental toughness scale for adolescents. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 36(2), 148–161.
- Meyers, L. S., Gamest, G., & Goarin, A. J. (2016). *Applied multivariate research, design and interpretation*. Thousand oaks. London. New Deihi, Sage publication.
- Morelli, V. (2019). Screening for resilience in adolescents. In V. Morelli (Ed.), *Adolescent health screening: An update in the age of big data* (pp. 191–206). Elsevier Inc.
- O'Byrne, R., Thompson, R., Friedmann, J. S., & Lumley, M. N. (2022). Parent engagement with an online, school-based, character strengths promotion program.

- International Journal of Applied Positive Psychology*, 11, 1-23.
- Papageorgiou, K. A., Wong, B., & Clough, P. J. (2017). Beyond good and evil: Exploring the mediating role of mental toughness on the Dark Triad of personality traits. *Personality and Individual Differences*, 119, 19–23.
- Perry, J. L., Clough, P. J., Crust, L., Earle, K., & Nicholls, A. R. (2013). Factorial validity of the Mental Toughness Questionnaire-48. *Personality and Individual Differences*, 54, 587–592.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2020). Intrinsic and extrinsic motivation from a self-determination theory perspective: Definitions, theory, practices, and future directions. *Contemporary Educational Psychology*, 61, 101860.
- Sagkal, A. S. (2019). Direct and indirect effects of strength-based parenting on adolescents' school outcomes: Exploring the role of mental toughness. *Journal of Adolescence*, 6, 20–29.
- Sagkal, A. S., & Özdemir, Y. (2019). Strength-based parenting and adolescents' psychological outcomes: The role of mental toughness. *Journal of Psychologists and Counsellors in Schools*, 12, 1-13.
- St Clair-Thompson, H., Bugler, M., Robinson, J., Clough, P., McGeown, S. P., & Perry, J. (2015). Mental toughness in education: Exploring relationships with attainment, attendance, behavior and peer relationships. *Educational Psychology*, 35(7), 886–907.
- Sumargi, A., & Giovanni, J. (2021). Strength-based parenting and well-being in adolescence. *ANIMA Indonesian Psychological Journal*, 36(1), 90–107.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics*. (p.934), Boston, MA: Allyn & Bacon.
- Theron, L., & Rensburg, A. V. (2020). Parent-figures and adolescent resilience: An African perspective. *International Journal of School & Educational Psychology*, 8(2), 90–103.
- Velickovic, K., Hallberg, I. R., Axelsson, U., Borrebaeck, C. A. K., Rydén, L., Johnsson, P., & Månsson, J. (2020). Psychometric properties of the Connor-Davidson Resilience Scale (CD-RISC) in a non-clinical population in Sweden. *Health and Quality of Life Outcomes*, 18, 1-10.
- Waters, L. (2015a). Strength-based parenting and life satisfaction in teenagers. *Advances in Social Science Research Journal*, 2(11), 158–173.
- Waters, L. (2015b). The relationship between strength-based parenting with children's stress levels and strength-based coping approaches. *Psychology*, 6(6), 689–699.
- Waters, L. (2020) Using positive psychology interventions to strengthen family happiness: A family systems approach. *The Journal of Positive Psychology*, 15(5), 645-652.
- Waters, L. E., Loton, D., & Jach, H. K. (2019). Does strength-based parenting predict academic achievement? The mediating effects of perseverance and engagement. *Journal of Happiness Studies*, 20(4), 1121–1140.
- Waters, L., & Sun, J. (2016). Can a brief strength-based parenting intervention boost self-efficacy and positive emotions in parents? *International Journal of Applied Positive Psychology*, 1(1), 41–56.
- Waters, L., Algoe, S. B., Dutton, J., Emmons, R., Fredrickson, B. L., Heaphy, E., Moskowitz, J. T., Neff, K., Niemiec, R., Pury, C., & Steger, M. (2022). Positive psychology in a pandemic: Buffering, bolstering, and building mental health. *The Journal of Positive Psychology*, 17(3), 303-323.
- Waters, L., Allen, K. A., & Arslan, G. (2021). Stress-related growth in adolescents returning to school after COVID-19 school closure. *Frontiers in Psychology*, 12, 643443.
- Waters, L., Cameron, K., Nelson-Coffey, K., Crone, D., Kern, M., Lomas, T., Oades, L., Owens, R., Pawelski, J., Rashid, T., Warren, M., White, M., & Williams, P. (2021). Collective wellbeing and posttraumatic growth during COVID-19: How positive psychology can help families, schools, workplaces and marginalized communities. *The Journal of Positive Psychology*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1080/17439760.2021.1940251>.
- Waters, L., Loton, D. J., Grace, D., Jacques-Hamilton, R., & Zyphur, M. J. (2019). Observing change over time in strength-based parenting and subjective wellbeing for pre-teens and teens. *Frontiers in Psychology*, 10, 1-21.
- Weston, R., & Gore, Jr. P. A. (2006). A brief guide to structural equation modeling. *Journal of Counseling Psychology*, 5, 719-751.
- Wilson, S. (2022). Can person-centred, strength based programs impact on parents' engagement in education? *International Journal of Applied Positive Psychology*, 7, 51–71.
- Yuen, E., Sadhu, J., Pfeffer, C., Sarvet, B., Daily, R. S., Dowben, J., Jackson, K., Schowalter, K., Shapiro, T., & Stubbe, D. (2020). Accentuate the positive: Strengths-based therapy for adolescents. *Adolescent Psychiatry*, 10(3), 166–171.